

Хроніка II півріччя 2019 року

18-20 вересня 2019 року у місті Львові відбувся 3-й міжнародний симпозиум Smart Lion 2019, присвячений новим впровадженням імунотехнологій в медицину. Співорганізаторами цього заходу стали Лікарська комісія Наукового товариства імені Шевченка (НТШ, голова – Валентина Чопяк), Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького (ЛНМУ, ректор – Борис Зіменковський), Український Католицький Університет (ректор – о. Богдан Прах) та 26 BOOK FORUM (керівник медичного кластеру – Олеся Винник). Метою даного симпозиуму було зібрати як молодих, так і досвідчених вчених і лікарів, які працюють над розробками інновативних діагностичних та лікувальних технологій у медицині. Інтеграція нових досягнень фундаментальних і клінічних наук із здобутками практичної охорони здоров'я сприятиме подальшому прогресу у медицині. Не менш важливим у цьому процесі є публікація отриманих результатів, яка дасть можливість вітчизняним вченим та лікарям стати достойними членами міжнародної наукової спільноти. Тому одним із завдань симпозиуму стало ознайомлення учасників із сучасними міжнародними засадами підготовки наукових публікацій.

Для першого дня симпозиуму темою дня став семінар професора Армена Гаспаряна (Університет Бірмінгема, Великобританія) «Шлях до міжнародних наукометричних баз». Учасникам конференції випала можливість прослухати доповіді експерта з питань стратегій розвитку наукових журналів, головного редактора Rheumatology International (Springer, Nature), члена World Association of Medical Editors на теми: «Наукове авторство», «Розкриття конфлікту інтересів в наукових журналах», «Як писати наукові статті для журналів, що індексуються в міжнародних наукометричних базах», «Виявлення та запобігання плагіату», «Як оновити інструкції для наукових журналів згідно з міжнародними рекомендаціями».

Рис. 1. Олена Зімба (ліворуч) і Анна Гаврилюк (праворуч)

Актуальність доповідей була підтверджена живою дискусією з аудиторією, що була представлена як членами редколегії найстарішого фахового медичного наукового журналу «Праці Наукового Товариства імені Шевченка. Медичні науки», професорами і доцентами університетів, так і молодими дослідниками, аспірантами і гостями 26 Book Forum, які брали активну участь в обговоренні питань авторства, співавторства, автоплагіаризму та плагіаризму. На цій же секції к.м.н. Олена Зімба (ЛНМУ імені Данила Галицького) представила цікаву доповідь «Соціальні мережі для наукових журналів», у якій поділилася досвідом щодо промоції вже опублікованих наукових статей, розвитку комунікацій з медичною аудиторією, управлінням репутацією наукового медичного журналу та розповіла про свій досвід навчання і вдосконалення знань за допомогою сучасних фахових громадських організацій та Інтернет ресурсів (рис. 1).

На секції молодих вчених. «Молодіжні іноваційні розробки в медицині» було оголошено конкурс «Професорська премія молодим вченим-медикам імені профе-

сора Степана Мартиніва «Реактиви для науки» від лікарської комісії Наукового Товариства Шевченка», який ініціювала голова лікарської комісії НТШ професор Валентина Чопяк. Молоді вчені з ЛНМУ представили наступні доповіді: «Реактивний артрит: експресія регуляторних мікро РНК» - Марта Ломіковська; «Виявлення вірусу HSV 1/2 у хворих на системні захворювання сполучної тканини» - Наталія Горбаль, «Розсіяний склероз та репродуктивне здоров'я жінки: вирішення медичних проблем» - Оксана Негрич; «Зміна глікозильних детермінант імуноглобулінів цереброспінальної рідини у хворих на розсіяний склероз» - Катерина Гичка; «Роль ріанодинчутливих Ca²⁺ - каналів у енергетичних процесах мітохондрій» - Надія Купиняк. Актуальність теми, практичне значення наукової розробки та стиль презентації, вміння підтримувати наукову дискусію кожного конкурсанта мали можливість оцінити всі присутні учасники симпозіуму. Переможцем та реципієнтом премії стала Наталія Горбаль з кафедри клінічної імунології та алергології ЛНМУ.

Наступний день, 19 вересня, був присвячений інноваційним імунотехнологіям в медицині. Загалом йшлося про нові біологічні препарати, в тому числі вакцини, у виготовленні яких застосовують молекулярні та генно-інженерні технології. На сьогоднішній день вони широко застосовуються в імунотерапії аутоімунних, інфекційних та онкологічних хвороб (рис. 2).

Про «Захист Т-лімфоцитів за допомогою рецептора PD-1: новий молекулярний механізм імунотерапії раку» доповів лідер експерт з питань патології та фармакології професор Шандор Сабо (Каліфорнійський університет Ірвайн, США). У доповіді йшлося про протипухлинну функцію Т-лімфоцитів, яка реалізується через зв'язування їх рецепторів PD-1 (programmed cell death protein – 1) з лігандами PD-L1 та PD-L2 на пухлинних клітинах. Проте при пухлинному процесі розвивається надмірна безконтрольна експресія PD-1, внаслідок чого відбувається виснаження Т-лімфоцитів і втрата ними здатності боротися з трансформованими клітинами. Сучасний спосіб імунотерапії раку полягає, по-перше, у модуляції експресії PD-1, внаслідок чого відновлюється протипухлинна активність Т-лімфоцитів, та, по-друге, у інгібіції ліганду PD-L2, експресованого на пухлинних клітинах, який пригнічує функції Т-лімфоцитів. Така імунотерапія є ефективною у лікуванні онкогематологічних хвороб, а також раку нирки, легень, підшлункової залози, меланоми, гепатоцелюлярної карциноми, при яких встановлена потужна експресія PD-L2.

Цікавими та новаторськими були доповіді вітчизняних вчених, у яких йшлося про застосування інноваційних імунотерапевтичних препаратів у лікуванні: «Хітозани: одержання, фізико-хімічні властивості, біологічна активність», яку представив член-кор. НАН України Ростислав Стойка (Інститут біології клітини НАН України, ЛНМУ); працівники ЛНМУ імені Данила Галицького «Первинна профілактика раку шийки матки – роль вакцинації проти вірусу папіломи» - професор Наталія Володько; «Біологічна терапія в лікуванні ЮРА: львівський досвід» - професор Ярина Бойко; «Біосиміляри в лікуванні аутоімунних захворювань» - професор Валентина Чопяк, доцент Галина Потьомкіна; «Семіотика патології» професора Павла Судомори.

Окремим інформаційним блоком на конференції прозвучали доповіді про застосування молекулярних методів діагностики: «Молекулярна патологія: сучасний стан і перспективи розвитку в Україні» - доцент Володимир Вовк (ЛНМУ імені Данила Галицького); Молекулярна діагностика алергологічних захворювань в Україні» - доцент Світлана Зубченко (ЛНМУ імені Данила Галицького); «Алергічні хвороби з шкірними проявами та репродуктивна недостатність у пар, що лікуються від безпліддя» - доцент Рафал Адамчака, доктор Пауліна Сопонська-Бжощчик (Медичний факультет університету імені Миколая Коперника, м. Торунь, кафедра акушерства та гінекології Медичного Колегіуму імені Людвіга Ридигера, м. Бидгощ, Польща) (рис. 3-5). В доповіді польських колег були висвітлені нові ланки патогенезу жіночого непліддя, асоційовані з алергічними хворобами – atopічним дерматитом, алергічним ринітом, бронхіальною астмою, харчовою алергією тощо. Завдяки використанню сучасних методів алергодіагностики авторами було встановлено статистично достовірний зв'язок між раннім початком менархе та алергі-

Рис. 2. Доповідачі 3-го міжнародного симпозиуму SMART LION 2019.
 На світлинах: перший ряд (зліва направо) Шандор Сабо (США), Наталія Володько (Україна), Ростислав Стойка (Україна), другий ряд Анна Гаврилюк (Україна), Ярина Бойко (Україна), Галина Потьомкіна (Україна); третій ряд Світлана Зубченко (Україна), Пауліна Сопоньська-Бржошик (Польща), Оксана Заячківська (Україна).

Рис. 3. Співголови засідання 3-го міжнародного симпозиуму SMART LION 2019 Тетяна Негрич (праворуч) і Володимир Вовк (ліворуч), Львів, 2019 р.

Рис. 4. Члени редакційної колегії учасники наукового семінару, присвяченого покращенню якості підготовки наукових публікацій: Наталія Володько, Ростислав Стойко, Тетяна Татарчук, Володимир Вовк і запрошений лектор 3-го міжнародного симпозиуму SMART LION 2019 Шандор Сабо (США).

Рис. 5. Доповідачі семінару «Реалії та перспективи медичної післядипломної освіти в Україні».
На світлинах: перший ряд (зліва направо) Василь Лончина (США), Ігор Курилець
(Україна); другий ряд Тетяна Татарчук (Україна), Богдан Коцай (Україна).

єю до полину, а також між тривалістю менструального циклу та алергією до *Dermatophagoides farinae*. У групі жінок з ідіопатичним непліддям була виявлена висока частота сенсibilізації до аероалергенів (пилків квітів суміші трав, берези, лісового горіха, полину і жита). Планується, що дані дослідження будуть продовжуватися у міжнародних наукових проектах.

У рамках програми симпозиуму Smart Lion відбулась телеконференція Львів-Київ, завдяки якій учасники отримали можливість у прямому ефірі прослухати виступи Голови Комітету з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування Верховної Ради України Михайла Радучького та Міністра охорони здоров'я України Зоряни Скалецької. За допомогою телемосту з Києва львів'яни стали учасниками наукової сесії «Імунні технології в медицині»,

яка проводилася в той же день у столиці. На сесії прозвучало п'ять доповідей провідних фахівців з Великої Британії, Австрії, Швейцарії та України, було проведено майстер-клас щодо впровадження українського національного реєстру з первинних імунodefіцитів (ПІД). На завершення відбулося електронне опитування учасників з використанням тематичних тестів, обговорення актуальних проблем лікування ПІД, вручення сертифікатів та нагород.

Також у цей день у Львові було презентовано книгу «Стрес: від Ганса Сельє до сьогодні» (Львів, 2019) авторів Шандора Сабо (США), Каталін Сабо (Угорщина), Оксани Заячківської (Україна), яка є результатом міжнародної співпраці між ЛНМУ та Selye International Institute for Advanced Studies. У спільній презентації Шандора Сабо та Оксани Заячківської було підкреслено важливість досліджень стресу як міждисциплінарної проблеми та необхідність продовження міжнародної співпраці між фахівцями, що працюють у галузі фундаментальних і клінічних наук, за цією та іншими сучасними тематиками.

Темою останнього дня симпозиуму 20-го вересня було «Реалії та перспективи медичної післядипломної освіти в Україні». Слухачам були представлені теми: «Сучасні нейрохірургічні інновації» і «Освіта нейрохірурга» - доктор Ігор Курілець (КМАПО ім П.Л.Шупика, Київ, Україна); «Сучасні реалії безперервної освіти лікарів в Україні» - член-кореспондент НАМН України, професор Тетяна Татарчук (КМАПО ім П.Л.Шупика, Київ, Україна); «Імплементация світового досвіду в роботу громадських організацій» - професор Наталія Володько (ЛНМУ імені Данила Галицького, Україна) (рис. 5); «Можливості для науковців програми Fulbright Scholar в Америці» - Марта Коломієць (Директор Програми імені Фулбрайта в Україні, Київ, Україна); «Проблеми післядипломної освіти в Україні» - доцент Орест Січкоріз, доцент Богдан Коцай (ЛНМУ імені Данила Галицького, Україна). У рамках програми відбулась дискусія щодо основних проблем післядипломної освіти лікарів у США та Україні, яку проводив професор Василь Лончина (Університет Лойола, Чикаго, США).

Загалом симпозиум Smart Lion -2019 пройшов цікаво та пізнавально. Учасникам була надана можливість не тільки прослухати різнопланові доповіді, але і побувати у різних локаціях для проведення засідань. Саме це створило динамічну атмосферу зміни місця і часу, відчуття розширення наукового простору до безмежності для удосконалення своїх знань.

**Анна Гаврилюк,
Ірина Музика**